

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászzati Termékτανács információs és marketing hírlevele

A termelők kezében a megoldás kulcsa

A Halászzati Termékτανács – amely 1992-ben alakult – ha nem is látványos, de szívós munkával igyekszik a halászság piacsabályozási érdekeit érvényesíteni. A legfontosabb feladatok között a hazai haltermelés védelme, a piac növelése, az exportlehetőségek felmérése, a minőség biztosítása, az érdekek egyeztetése, a teljes ágazati tevékenység összefogása, a teljes körű információs rendszer kiépítése és működtetése szerepel. Balogh József, a termékτανács elnöke az interjú során azt is kifejtette: a halászságnak jelentős tőkeinjekcióra van szüksége ahhoz, hogy az Európai Unió csatlakozásig megerősödjön.

• A Halászzati Termékτανács a teljes vertikum 95 százalékát fogja össze. Sikertől-e a termékτανácson belül a piacsabályozás és az érdekvédelem összhangját megteremteni?

– Előjáróban annyit mondanék, hogy mi nem érdekvédelmi szervezet vagyunk, a mi feladatunk az érdekek egyeztetése. A termelők, a kereskedők, a feldolgozók és a fogyasztók képviselőiből áll össze a testület, s mi olyan üzletpolitikát igyekszünk kialakítani, amely valamennyi piaci szereplő számára tisztességes hasznot biztosít, miközben a fogyasztói igényeket is kielégíti. A feladat nem könnyű, mondhatnám azt is, hogy igen nehéz, mert igen nagy kompromisszum készségre van szükség minden szereplő részéről ahhoz, hogy a konszenzus, a megegyezés létrejöhessen. Csak egy problémakört említenék: hogyan osszák meg az egyes érdekeltek között a profitot? Ha ezt a kérdést meg akarjuk válaszolni, akkor igen nehéz a dolgunk, mert egy darázsícszékbe nyúltunk bele.

• Az igazi nagy problémája azonban mégsem ez a termékτανácsnak. Az utóbbi két évben az tapasztalható, hogy növekszik a termelés volumene, miközben a piaci oldalról nincs meg a megfelelő fizetőképes kereslet...

– A termékτανács elsődleges dolga az – s ezt a tagok is elfogadták – hogy termelési önkorlátozást vezessen be. Az intézkedéssel azt kívánjuk elérni, hogy a piacon folyamatos legyen az ellátás, ugyanakkor elkerüljük a túltermelést, s az árszínvonal ne essen vissza. Ma ugyanis az 1997-es árszinten értékesítjük a halat. Szándékaink szerint 2001. januárjától vezetnénk be az önkorlátozást. A másik, halászságot érintő nagy probléma az aszály-

kár. Az aszály kétféle gondot okoz. Egyrészt az alföldi területeken, ahol a vízellátás független a csapadéktól, viszont jelentős többletvizet kell a halastavak üzemeltetőinek megvenniük. Nem így a dunántúli völgyzárógátas tavaknál, ahol a tavak 95 százaléka a csapadékból kapja az utánpótlást. Ha nincs csapadék, víz sincs. A kárelhárítás az alföldi részen többletköltséggel meg-

*A kárelhárítás az alföldi részen
többletköltséggel megoldható,
a dunántúli részeken
viszont a kényszer
lehalasztást végéznak
a tógazdaságok, ami
ugyancsak többletköltséggel,
és termés kieséssel jár.*

oldható, a dunántúli részeken viszont a kényszer lehalasztást végéznak a tógazdaságok, ami ugyancsak többletköltséggel, és termés kieséssel jár. E károk enyhítésére – mivel a halászat nem tartozik abba a körbe, hogy az ilyen károkra biztosítást kössünk – a termékτανács és a Haltermelők Országos Szövetsége az agrártárcához fordultunk segítségért, mondván, adjon támogatást. A mostani felméréseink szerint a kár mértéke mintegy

Tartalom:

Tisza-program 2001	3
XII. Sobri halfőző kupa	4
Vízi emberek vagyunk	4
Jó bort az asztalra	5
A szín és az íz harmóniája	5
Megnyílt a halászzati múzeum	6
Borrali halas sikerrel	6
Holland támogatás	7
Környezetvédelem és gazdálkodás	7
Abszolút győztes a sörtesztás pontyfilé	8
Halkereskedelem az Interneten	8
Harcsa-feldolgozás Amerikában	8

150 millió forint, s amennyiben az időjárás nem lesz csapadékosabb, a károk tovább növekedhetnek. Mi egyébként csak olyan kárenyhítési támogatást kérünk, amit bizonyítani is tudunk. Az elkészített javaslatunkhoz, amit a minisztériumba elküldünk, külső, nem halászzati cégek igazolását is mellékeljük. A piaci helyzetet elemezve, úgy érezzük, hogy a tiszai ciánszennyezés következtében tapasztalt fogyasztáscsökkenés megállt, s a piaci kereslet saját termelésű halból kiegyensúlyozott. S az is örömteli, hogy a halfeldolgozás technikai szintje is fejlődik, ami köszönhető a támogatáspolitikának is. Mindez segíti azt a törekvésünket, hogy növekedjék a hazai halfogyasztás, s a szerény, 2,7 kilogrammos egy főre jutó éves halfogyasztást legalább megkészserezzük.

• Melyik halászzati szektor van a legnehezebb helyzetben?

– Be kell vallanom, termelő párti vagyok, hiszen az elmúlt évtizedekben jómagam is a termeléssel foglalkoztam, de objektíve is a

Folytatás a 2. oldalon

SZERKESZTI:

Szerkesztő Bizottság

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Hajtun György

A termelők kezében a megoldás kulcsa

Folytatás az 1. oldalról

termelők helyzetét tartom a legnehezebbnek, már csak azért is, mert a legtöbb teher az ő vállukat nyomja. A kereskedő kényelmesebb helyzetben van, hiszen csak annyi halat vesz át, amennyit el tud adni. A folyamat pedig így ábrázolható, hogy a termelőnek legalább három évre van szüksége, hogy piacos halat állítson elő. Neki tehát nagy előrelátásra van szüksége, ami sok esetben jár jelentős kockázat vállalással. A kereskedőnek három nappal kell csak előrébb gondolkodnia, a feldolgozóknak pedig a beruházás jelenti a kockázatvállalást, s az, ha friss áruval dolgozik. A kockázatvállalás oldaláról nézve a kérdést, azt mondhatom, hogy aránytalan a teherelosztás, s a profitelosztás során a termelőnek nagyobb szelethez kellene jutnia.

• **Az eddig elmondottakból valóban az tűnik ki, hogy magas fokú kompromisszum-készségnek kell megnyilvánulnia a halászati vertikum minden tagja részéről. Hogyan lehet ezt az állapotot megteremteni és – ami sokkal nehezebb – hosszú ideig fenntartani?**

– A megoldás elsősorban a haltermelők kezében van. Magyarországon elsősorban a pontytermelést érdemes fejleszteni, hiszen a termelés 85–90 százalékát ez a halfajta teszi ki. Ha mindegyik termelő ugyanazzal a kínálattal – például 1–1,5 kilogrammos pontyokkal – jelenik meg a piacon, akkor túlertermelés mutatkozik. A horgászturizmusban viszont egyre inkább olyan igények is megjelennek, hogy nagy, 3 kilogrammnál is nagyobb súlyú pontyot szeretnének fogni. Ez viszont jelentős plusz költséget jelent a termelőnek, amit viszont nem fizet még meg a piac. Az ellent-

mondások tehát úgy oldhatók fel, hogy ki-ki megtalálja a saját területén azt a halfajtát, azt a mennyiségi és minőségi kategóriát, amiben ő a legjobb és gazdaságosan tudja előállítani. A ponty esetében például igen széles a skála: keresik a 70 dekás sporthalat, az 1–1,5 kilogrammos halételnek felhasználandó pontyot, a már említett 2–3 kilogrammnál nagyobb súlyú horgászpontyot, vagy az ugyancsak kisebb súlyú pecsenyehalat. S lehetne növelni a növényevő halak közül a busa termelését, s nem tudjuk az igényeket teljes mértékben kielégíteni a ragadozóhalak piacán. Elsősorban a süllőre és a csukára gondolok, mert ez utóbbinál az első nyaras példányok vannak túlsúlyban, holott itt is van kapitális példányokra igény. S néhány éve az amur termelése is hirtérbe szorult, pedig ez a fajta is kitűnő sporthal, s a csatornák tisztítására is kiválóan alkalmas. A termelés lehetőségeit tehát nem használjuk még ki, pedig az ellentmondások ezen keresztül is feloldhatóak. A másik kérdés a feldolgozók helyzete. Ami-

kor egy-egy ágazat robbanásszerűen képes volt növelni a termék kibocsátást – gondolok például a baromfira – akkor az elsődleges feldolgozás még csak az egész, fagyasztott csirke piacra dobását jelentette. Meg kell teremteni a halban is azt a kínálati skálát is, ami ma már például a csirke esetében megvalósult. Ez által sokkal szélesebb réteget nyerhetünk meg a halfogyasztásnak. A halfeldolgozó iparnak – talán furcsán hangzik – de a halat kell kínálnia, s a frikadella mellé például pucolt halat, haltörzset, halszeleteket is érdemes volna a

piacon megjelentetni. Ráadásul a feldolgozottabb halak esetében a hazai édesvízi halnak versenyeznie kell a tengeri hallal. S ha mi olyan formában kínáljuk a magyar halat, amit a tengeri halfeldolgozás nem tud, akkor ez is oldaná a piaci feszültségeket. A legneuralgikusabb pont a kereskedelemnél jelentkezik, mivel az ők a saját profitérdekeltségüket mindenképp elé helyezik. Őket nehéz bevonni abba, hogy a profit elosztás arányai megváltozzanak.

• **Hogyan segíti az agrártárca a terméktanács piacszabályozási, érdekegyeztető munkáját?**

– A Haltermossal közösen annyit elértünk már, hogy az agrártárca is elfogadja, hogy a halászati ágazat része a mezőgazdaságnak. Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert a hal termék besorolási száma más, mint a többi mezőgazdasági terméké. A TEAOR szám viszont nem jelent meg a támogatási

rendeletekben, így a halászság kimaradt a támogatásból. Két-három éve sikerült elérnünk, hogy ez a helyzet megváltozzon, s a halászság támogatási rendszere kialakuljon. Innen indultunk tehát, s ma már minden olyan mezőgazdasági támogatást,

Két-három éve sikerült elérnünk, hogy ez a helyzet megváltozzon, s a halászság támogatási rendszere kialakuljon.

ami jár a növénytermesztőnek, állattartónak, azt a halászok is megkapják. Az utóbbi években bővült a támogatási lehetőség, de azt szeretnénk elérni, hogy a támogatások hosszú távra szóljanak, kiszámíthatóak legyenek. A halászatban ugyanis nem lehet rövidtávra tervezni.

• **Miért nem kifizető a haltermelés?**

– Kategorikusan ez így nem jelenthető ki. A termelésben vannak hullámvölgyek, s van időszak, amikor megfelelő a jövedelem, van, amikor nem. A piac pedig igen érzékeny. A halászatban ma még nem termelődik annyi nyereség, hogy a vis major helyzeteket – például árvíz, aszály, szennyezés – saját erőből megoldjuk. Ezért van szükség az állami támogatásra.

• **Milyen a kapcsolatuk a vízügyi hatóságokkal?**

– Állandó a vita közöttünk. Születnek kompromisszumok, de úgy ítélem meg, hogy a halászoknak többet kell engedniük, mint a vízügyeseknek. A halászság és a halastó nincs meg víz nélkül. A legtöbb vita a vízellátás és a vízdíj körül zajlik. Belátható az, hogy ha egy csapadékvízre alapozott tógazdaságnál nincs eső, akkor a vízügy nem tud vizet adni.

• **A csapadék vízárt is fizetni kell?**

– Igen. Bizonytalan a vízellátás, ami egy állandó konfliktus helyzetet teremt. S e mellett vannak olyan állandó költségek, amit mindenképp fizetni kell. A nagy probléma az, hogy egy-egy halas tó csak egy csatornán tud vízhez jutni, nincs választási lehetőség. Azt is el kell viszont ismerni, hogy vannak közös érdekeink, vagyis olyan területek, ahol közösen lépünk fel.

H. Gy.

FISH COOP BETÉTI TÁRSASÁG

ajánlatai:

Betéti társaságunk szaktanácsadással, ivadék és tenyészhal biztosítással elősegíti a tógazdaságok, természetesen vizek ivadékolását.

Zsenge, előnevelt, egy és két nyaras csuka, süllő, harcsa, ponty, fehér és pettyes busa, amúr ivadékokat kínálunk megvételre.

Betéti Társaságunk igény szerint az ivadékok és tenyész halat a helyszínre szállítja.

Az árak a Halászati Terméktanács ajánlati árait figyelembe véve megállapodás alapján kerülnek meghatározásra.

FISH COOP Betéti Társaság a GALATI „PLASE PESCARRESTI” SA Hálógyár termékeinek kizárólagos magyarországi forgalmazója.

Vállalja: hálók, kötelek, inslégek, hálócérnák és kötöző anyagok, bálakötöző zsinórok rövid határidővel történő szállítását.

A hálók anyagának vastagsága, színe, szem nagysága, bizonyos határok között a léhész mélysége és hossza egyedileg megválasztható.

Ugyanígy a kötelek, inslégek, hálócérnák és kötöző anyagok vastagsága és színe a megrendelő igénye szerint teljesíthető.

Részletes felvilágosítás:

FISH COOP BT. – CSOMA GÁBOR ügyvezető
5500. Gyomaendrőd, Áchim u. 3/1.

Telefon: 06-30-9-952-187, vagy 06-30-9-554-569, 06-66-386-709 (este)

Telefon/fax: 06-66-386-437, 06-56-446-016

Tisza-program 2001

A Tisza-völgyet ért rendkívüli környezetszennyezések és természeti csapások okozta gondok orvoslásához komplex kormányprogram van szükség. A program célja az újabb környezeti kártételek megakadályozása, a Tisza-völgy természetközeli állapotának visszaállítása, illetve a Tisza-régió fejlesztése.

A Tisza-Szamos Kormánybiztosi Iroda – eleget téve a kormánybiztos hatás- és feladatkörében megszabottaknak, valamint az Országgyűlés 59/2000. (VI.16.) számú OGY határozatának, amelyben határozatot hozott a Szamos és a Tisza folyót ért cianid és nehézfém szennyezés okozta ökológiai szükséghelyzet orvoslására – Tisza-program 2001. címen összefoglalta a Tisza-tér-ség egységes katasztrófa megelőzési, tájrehabilitációs és területfejlesztési keretprogramjának koncepcióját.

E komplex program általános – gyakorlatilag egyenrangú és egymástól elválaszthatatlan, csak közösen megvalósítható – céljai

- a környezeti biztonság növelése, elsődlegesen a folyók szennyezése elleni preventív védelme nemzetközi és hazai programok alapján;

- új szemléletű folyóvölgyi gazdálkodás megteremtése a földhasználatok szükség szerinti megváltoztatásával és az árvízi biztonság egyidejű növelésével;

- a térség gazdasági potenciáljának erősítése.

E programok megvalósításában elengedhetetlenül fontos az érintett tárcák és önkormányzatok munkájának összehangolása az anyagi források megteremtése és azok hatékony felhasználása érdekében.

Környezetvédelmi egyezmények

A Tiszát ért szennyezés kapcsán hangsúlyosan merült fel azoknak a nemzetközi egyezményeknek az alkalmazhatósága, amelyek a határokon áterjedő környezeti hatások kérdéseivel foglalkoznak.

A Világ Természetvédelmi Alap (WWF) Magyarországi Képviselője és a Tisza-Szamos Kormánybiztosi Iroda közös kiadásában megjelent az „Országhatárokon áterjedő baleseti jellegű vízszennyezések: A környezetvédelmi Egyezmények Elvei és Rendelkezései” című tanulmány. E kötet bemutatja a nemzetközi környezetvédelmi jog legfontosabb elveit és azokat az egyezményeket, amelyek a nemzetközi vízfolyásokat érintő, országhatárokon áterjedő súlyos szennyezésekre, illetve azok környezeti hatásaira vonatkozóan tartalmaznak fontos megállapításokat, rendelkezéseket, kötelezettségeket.

A szerzők elsősorban azokra az elvekre, jogesetekre, rendelkezésekre hivatkoznak,

amelyeket figyelembe lehet és kell venni a súlyos következményekkel járó rendkívüli helyzetek, szennyezések megelőzése, illetve – azok bekövetkezése esetén – a tájékoztatási, kárenyhítési, helyreállítási vitarendezési, kártérítési feladatok megoldása érdekében.

A kötet bemutatja a határokon áterjedő baleseti jellegű vízszennyezés problémájának általános kérdéseit, a jogi eszközökben alkalmazott alapvető fogalmakat, elveket, külön foglalkozik többek között a felelősségre, kártérítési kötelezettségekre, kártérítésre, baleseti értesítési rendszerekre és a tájékoztatási kötelezettségekre vonatkozó rendelkezésekkel, illetve az államok ilyen irányú kötelezettségeivel.

Az összeállítás táblázatos formában ismerteti a vonatkozó nemzetközi egyezmények listáját, valamint az egyezményeket aláíró és ratifikáló európai országokat.

A Közép-Tisza Vidéki Képviselő

A Tisza-Szamos Kormánybiztosi Iroda Közép-Tisza Vidéki Képviselője a Tisza romániai eredetű cianid és nehézfém szennyezésének következtében szükségessé vált kormányzati munka koordinációjában vállalt szerepet, különös tekintettel a regionális feladatokra. A Képviselő megnyitásával a Tiszafüredi Önkormányzat nyújtott segítséget az irodahelyiség biztosításával. A Közép-Tisza Vidéki Képviselőt a márciusban

megnyílt szegedi székhelyű, Alsó-tisza Vidéki Képviselőhöz hasonlóan segíti a budapesti központú kormánybiztosi irodát a közvetlen kapcsolattartásban, a térségben jelentkező gondok kellő hatékonyságú orvoslásában, illetve a Tisza-menti régió fejlesztési feladatainak megoldásában. A Közép-Tisza vidéki Képviselő vezetője Kerekes László, aki okleveles mérnökként 1968-tól dolgozik a Tisza mentén.

Főbb fejezetek

1. Katasztrófa Megelőzési Program, ezen belül

- a hatályos két- és többoldali nemzetközi egyezmények felülvizsgálata, új egyezmények kezdeményezése azért, hogy az érintett államok felelősséget vállaljanak a területükön levő szennyező források által más állam környezetében okozott károkért;

- A Tisza vízgyűjtő területén érintett öt ország által aláírandó átfogó Tisza egyezmény kidolgozása;

- Nemzetközi projektek kezdeményezése a hazai és a határokon átnyúló szennyezések csökkentésére;

- a Tisza-térség rendszerszemléletű vízminőségvédelmi tervének és monitoring fejlesztési programjának kidolgozása, a szükséges riasztó-, távmérési-, adattovábbítási-, és térinformatikai rendszerek kialakítása;

- A Tisza és mellékfolyói által érintett és veszélyeztetett területek árvízvédelmi, vízgazdálkodási és vízkormányzási koncepciójának felülvizsgálata az árvízi biztonság növelésére.

2. A Tisza-völgy és mellékfolyói tájrehabilitációs programja, a környezet- és természetvédelmi szempontok érvényesítése és az árvízvédelmi biztonság egyidejű növelése mellett;

- ezen belül az újszerű ártéri gazdálkodás megteremtése (ennek érdekében a folyóvölgy hullámterének és mentett oldali árterének vizsgálata a jelenlegi művelések feltérképezése, a gazdálkodások szükség szerinti megváltoztatása;

- a vizes élőhelyek fenntartása, illetve kialakítása;

- a korszerű foki gazdálkodás lehetőségének felmérése, feltételeinek megteremtése.

3. A Tisza-térség egységes gazdaságfejlesztési programja, ezen belül

- A Tisza és Szamos folyó menti térségnek kiemelt térséggé nyilvánítása és az Országgyűlés által elfogadott Országos Területfejlesztési Koncepció alapján.

- A kiemelt térség területrendezési terve és a Tisza-menti települések felzárkóztatását biztosító átfogó gazdaságfejlesztési koncepció elkészítése (figyelembe véve a Tisza természeti értékeire, a halban gazdag vízre alapozó ágazágazkodás, idegenforgalom, turizmus nyújtotta munkahelyteremtő, kisvállalkozói, beszállítói típusú fejlesztések lehetőségét).

- A Tisza menti kistérségek infrastrukturális hátterének fejlesztése.

A Tisza Program 2001. kezdeményezi a Tisza Fejlesztő Intézet létrehozását.

Vízi emberek vagyunk

Nagybaracsán – legalább is ezt mondják az emberek – három Király uralkodik. A község képviselőtestületében ugyanis 1990 óta található három Király nevezetű képviselő: Ferenc, Imre és Sándor. Közülük Király Sándor az, akit a harmadik ciklusban is megválasztottak polgármesternek. A három ember egyébként csak névrokona egymásnak.

– Szolgálni kell a falut, nem királykodni – mondta a polgármester. Itt szeretet nélkül aligha lehetne dolgozni, szeretni kell az embereket, a falut, a környezetet, mert e nélkül aligha volna sikerélmény. Szívesen dolgozom itt, Nagybaracsán, de csak addig, amíg élvezem az emberek bizalmát.

• Van-e sikerélménye?

– Nem sok. Elsősorban azért, mert az önkormányzatok helyzete országos szinten is egyre rosszabb. Az önkormányzatok 1990–91-es években élték fénykorukat, azóta csak a megszorításokkal kell küzdeniük. Vannak olyan önkormányzatok – ilyen a miénk is – ahol a beszédhető iparüzési adó igen kevés, egy-két millió forint. Ellentétben más települési önkormányzatokkal, ahol az objektív adottságokat kellett kihasználni, s több tízmillió forintos bevételre tehetnek szert. Ők másként tudnak élni és gazdálkodni, csinosítani a falujukat, mint mi. Nekünk a megmaradás és a fejlesztés nagy mutatókba kerül, s igazán nem tudunk nagy forrásokat előteremteni.

• Ezek szerint Nagybaracsán nincs ipari tevékenység? Mi az, ami a faluban felmutatható?

– Döntően a mezőgazdaság, illetve a mezőgazdasági vállalkozások, amelyek 1992-től jöttek létre a tulajdonviszonyok

rendezése következtében. E vállalkozások jövedelmezősége viszont igen alacsony. Ipari tevékenységnek tekinthető a két varroda munkája, a Hal Kft. viszont már mezőgazdasági tevékenységet folytat, s 300 hektáron gazdálkodik. Az önkormányzat a Bács-Kiskun megyei közgyűlés által létrehozott Humán Kft.-vel közösen egy kiderítős kapszula összeszerelő üzemet működtet, ám ahhoz, hogy az embereket a faluhoz kössük, szükségünk volna munkahelyekre. Nagyban súlyt minket a jugoszláviai helyzet, hiszen 1992 óta a közelség miatt nem jönnek ide a vállalkozók. A falu nevezetessége, amiből több bevétel származhatna, az az idegenforgalom. Van ugyanis egy 36 fokos melegvízű fürdőnk, ez a víz gyógyvíz minőségű és palackozásra is alkalmas. Szeretnénk palackozva is forgalomba hozni. Épül egy üdülőkörzet 92 hektáros területen, de ezek az adottságaink nem használhatók ki mindaddig, amíg a jugoszláv helyzet nem konszolidálódik, illetve amíg a schengeni határ nem kerül Hercegszántóra. A község fő nevezetessége az a Sobri kupa, amelyet 12 éve rendezünk meg. A nagybaracsai halászkok ételei országos hírnevet szereztek nekünk, s természetesen Farkas Sobri József is, aki községünk lakója.

• Milyen tervekkel néznek a jövő elé?

– Terveink között szerepel, hogy a térség infrastruktúráját kiépítjük. Összeálltunk 14-en, létrehoztunk egy kht-t, s egy-két éven belül szeretnénk a csatornahálózatot kiépíteni. Tervezzük egy ipari park létrehozatalát is, mert munkahelyet akarunk a térségben teremteni.

• Melyik az igazi halászlé: a bajai, vagy a nagybaracsai?

– A bajai halászlé Nagybaracsáról és a környékbeli falvakból származik. A vastag metélt tészta innen indult hódító útjára, s ennek oka igen hétköznapi. A múltbeli halászberekek a kisszerszámos halászatban dolgoztak, s ők maguk gyúrták a tésztát, amit nem csipkedtek bele a halászléba – hiszen kellett beletenni valamit este is – hanem vastagon belevágták és megfőzték. Ma már az asszonyok gyúrnak a metéltet, mert a tésztával laktató a halászlé. Aki kenyérral eszi, az gyorsan megéhezik tőle, tehát ilyen praktikus okokból készítjük mi tésztával a hallét.

• Mit jelent a hal a község számára?

– Mindig is az életet és a megélhetést. őseink ebből éltek, nem véletlen, hogy címerünkben megtalálható a kormorán. őseink még ezekkel a madarakkal halásztak. Napjainkban 30–35 család él meg a halászatból. Magyarországon kevés olyan település van, amelynek belterületi határát kétharmad részben természetes és mesterséges élővizek alkotják. Mi vízi emberek vagyunk, s azok is maradunk.

• Ön is vízi ember?

– Bizonyos értelemben igen. Gyermekkorom óta főzöm a halat, felnőttként kezdtem el horgászni, ami kedvenc időtöltésem, s minden halételt szeretek.

A győztes

Tóth János Kiskőrösről érkezett a versenyre, amely nem igazán a halfőzésről híres. Tóth János azonban régóta főzi a halat, s különösen azóta szeretett bele ebbe aételbe, amióta Nagybaracsáról vásárolja a Soltvadkert, Kiskőrös Petőfi Horgász Egyesület számára a halat a Búdös tóba. Innen az ismeretsége a Hal Kft.-vel, Pintér Feriékkel, és Sobri Józsi bácsival is. A verseny győztese büszkén vallja, hogy Sobri Józsi bácsitól és Pintér Ferenctől tanulta meg, hogyan lehet kitűnő halászlét főzni. (Így talán az első díj otthon maradt...)

Tóth János nem ismeretlen a halfőzők között. Már 1996-ban, az Országos Halfőző bajnokságon is tarolt, hiszen három győzelmi trófeát vitt haza. Sobri Józsi bácsiról jegyezte meg Tóth János: az öreg mindig csak elhadarta, hogyan kell a halászlét főzni. Ebből csak egyet tudott megjegyezni, így aztán szép fokozatosan sajátította el a tudományt. Kiskőrösön egyébként azóta emelkedett meg a halfogyasztás – borfo-

XII. Sobri halfőző kupa

Csaknem 70, egész pontosan 68 versenyző állt rajthoz, illetve bográcshoz az augusztus 12-ei, Nagybaracsán megrendezett XII. Sobri halfőző kupán. Két zsűri bírálta el a halászléket. Az egyik zsűriben foglalt helyet *Farkas Sobri József*, akiről a versenyt elnevezték. Az esemény nem jöhetett volna létre támogatások nélkül, ezért ismertetjük a szponzorokat: Nagybaracska Község Önkormányzata, Hal Kft. Nagybaracska (ők szervezték a versenyt, *Pintér Ferenc* vezényletével), Gilián Rt., Bács-Kiskun megyei Polgárvédelmi Parancsnokság, Univer Standard Áruház, Baja, Ádám Péter festőművész, a Délinfo, Halászati Terméktanács, Haltermelők Országos Szövetsége, Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság, Bács-Kiskun megyei Önkormányzat, a

Szegedtei Rt. Bácsbokodi Üzeme, Dél-Bácska Kereskedőház Rt., Petőfi Népe, Bárka Csárda Nagybaracska (ahol a zsűrizés folyt), Szloboda István halfőző bogrács és edénykészítő, József Attila Művelődési Központ és Ifjúsági Ház, Baja, Vegaimpex, Jelasits Márk, Jeszanovits Géza fazekas népi iparművész.

A Sobri kupát *Tóth János* Kiskőrösre vitte haza. A második helyen *Palotás Péter* (Dusnok) végzett, míg a harmadik helyezett *Gorjánác István* (Hercegszántó) volt. A legfiatalabb versenyző díját a nagybaracsai *Papp Gábor* érdemelte ki, s a legjobb hazai versenyzői címet *Világos Antal* érte el, mégpedig a negyedik helyezéssel. A Hal Kft. legjobb versenyzőjének *Hegedűs Imre* bizonyult.

Jó bort az asztalra

A Gilián Borászati és Kereskedelmi Rt., Bátmonostor székhellyel mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek előállításával foglalkozik. Gilián Józsefről, a cég kizárólagos tulajdonosáról köztudott, hogy kedveli a halat, így nem csodálkoztunk azon, hogy az augusztus 12-én, Nagybaracsán megrendezett XII. Sobri halfőző kupán is ott találtuk a zsűriben.

• Gilián úr, nem jött ide üres kézzel, hiszen az Ön borát szolgálják fel a kitűnő halételek mellé a pincérek. Miért hozott bort?

– A Sobri Jóska halfőző verseny olyan esemény Nagybaracska életében, amely évente egyszer megmozgatja a falu apraját, nagyját. Azon kívül Sobri Jóska jó barátom, akit nagyon tisztetek. S hogy kerek legyen a halfőző verseny, olyan borokat kell az asztalra tenni, amelyek kiállták a borverseny próbáját is, és több aranyérmet nyertek el. Ezeket a borokat isszuk és áruljuk.

• Milyen fajtákat hoztak?

– Cabernet sauvignon-t, amely nem csak az alföldi, hanem a szekszárdi borversenyt is megnyerte. Kínáljuk az ugyancsak 1999-es évjáratú chardonnay-t is, amely nagydíjas lett az alföldi borversenyen. S hoztunk egy merlot-t is, amely érett, kitűnő zamatú és illatú bor... De ne én dicsérjem a magam borát, kóstolja meg.

• Mekkora szőlőterületen gazdálkodik?

– A saját szőlőnk területe 200 hektár, amelynek nagyobbik része Tolna megyében

gyaszttal együtt – amióta Tóth Jánosról köztudott, hogy finom lével várja vendégeit. Baráti körben csak az ő főztjét kéri.

S mi a győztes receptje? Ahogy Sobri Józsi bácsi is mondta, fél óra, ötven perc alatt elkészül a jó hallé. Fél órát főzik az alaplevet, a fejet, a farkot, s húsz percet a halat. A jó halászléhez elengedhetetlen a jó minőségű halhús és a pirospaprika. Tóth János Kiskunhalasról szerzi be a paprikát, azért, mert finom az őrlése, jó az íze. A hal – köztudottan – szeret úszni, tehát a jó bor is dukál az ételke mellé. Tóth János, aki ma rokkant nyugdíjas – egy szívinfarktus döntötte le a lábáról – két hektáron termeszt a szőlőt – így a cserszegi fűszerest, az ezerjót, a zweigeltet és a kadarkát – s készíti a borász feleségével jó bort. Van olyan 1985-ös évjáratú vörös bora, amellyel több országos versenyt is megnyert. A volt APEH revizor azonban gondolkodóba esett a jövedéki törvény életbe lépésével, hogy folytassa-e a borkészítést. Hivatali dolgozóként is túlzónak tartja a törvény szigorát, s úgy véli, hogy a sok adminisztráció igen megnehezíti a kistermelők életét.

helyezkedik el, a kisebb része Bács-Kiskun megyében. Cégünk azonban termeltet szőlőt, és integrál szőlőtermelőket. Ez a tevékenységünk kiterjed Gyöngyösről Bács-Kiskun megyén át egészen Szekszárdig. Ily módon megközelítően 2000 hektárról szüreteljük a szőlőt és készítünk belőle bort. Minden termelőnek készpénzzel fizetünk, s az előre meghirdetett áron vesszük meg a termést. Talán nem hiszi el, de tavaly például 160 forintot is fizettem egy kilogramm cabernet szőlőért.

Egyébként minden egyes termelővel szerződést kötünk

• Megéri-e integrálni?

– Igen, mert egységes borminőséget tudunk kínálni. Már csak azért is, mert a

megvásárolt szőlőt ki tudjuk csemegezni, s amelyik kiváló alapanyag, abból kiváló bort tudunk készíteni. Mindez azért fontos számomra, hogy az alföldi bor tekintélyét visszaszerezzük ország-világ előtt, s ezzel a bor árai is felfelé kúsznak. Az alföldi bor is legalább olyan jó, mint a többi tájegység, történelmi borvidék termései.

• A módosított bortörvény jelentősen megszigorította a borkészítést, már ami a házastást, a minőség- és eredetvédelmet illeti. Hogyan érinti ez a szigorítás az Ön borászatát?

– Nem hiszem, hogy felelősséggel átgondolták a módosítást. S nem is a magam nevében beszélek, hiszen én elég nagy borászatot üzemeltetek ahhoz, hogy betartsam a jogszabályi előírást. A kisebb borászatokat viszont nehéz helyzetbe kerülnek, mivel jelentősen megdrágul a munkájuk – például könyvelőt kell alkalmaznia – s az adminisztrációs terhek is jelentősen megnőnek. Azt gondolom, hogy ezt a bortörvényt át fogják még dolgozni, nem hiszem, hogy tartósan így marad. A szigorítás lényegét azonban nem szabad szem elől téveszteni: ha a híg borok kiszűródnek a piacról, akkor viszont be kellene aranyozni a törvényalkotók nevét.

• Ön zsűritag a halfőző versenyen. A halhoz is ennyire ért, mint a borhoz?

– Ez túlzás, hiszen a borhoz sem értek igazán. Ahhoz viszont értek, hogy jól válasszam ki az embereimet. A bajai, nagybaracscai emberek, köztük én is, azt meg tudják állapítani a halászlé esetében, hogy jó, jobb, legjobb. Nálunk hetente négy-öt alkalommal kerül halétel az asztalra, hiszen a vendégek mindig azt kéri.

A szín és az íz harmóniája

Jó néhány Farkas József nevű állampolgárt találhatunk a telefonkönyvben. Ám ha egy idősebb ember úgy mutatkozik be, hogy Farkas Sobri József, róla köztudott, hogy Magyarország örökös halfőző bajnoka és mesterszakács. Sobri Józsi bácsi halászlé fogalom, ma sem tud senki olyan finomat főzni, mint ő. Józsi bácsi szerint viszont a felesége halfőztje finomabb az övéénél.

A Sobri halfőző kupa egyik zsűrijében maga a kupa névadója kóstolta a főztöket. Csendben figyeltem, hogyan csinálja. Egy kis kanállal belekóstolt a levesbe, s a pontozólapra beírt egy számot. Hogy mi alapján döntött? A színe és az íze mindent elárul – mondta Józsi bácsi. Az sem jó, ha ritka, az sem jó, ha túl sűrű. A Sobri féle halászlé egyformán sűrű, s olajos a teteje. Ezt jó forrással és megfelelő paprikával érheti el a szakács.

Józsi bácsi 1941-ben, 18 évesen kezdett halászlét főzni. Édesanyja nyomdokaiba lépett, hiszen ő is szakács volt. Kisgyerek kora óta keményen dolgozott, s a nagybaracscai Bárka Csárdában 45 évet töltött el. Szakácsként, később mesterszakácsként nem csak halételt készített a vendégeknek, ám mégis a Sobri féle halászlé hozta meg a hírnevet nem csupán neki, hanem falujának is. Hogy mi a titka a halászléjének? Józsi bácsi szerint ezt senki sem tudja, még azok sem, akik tanítványának vallja magát. A Sobri féle halászléba nem mindegy, milyen paprikát teszünk, hogyan forraljuk. Ezt a tudományt Mateovits Ferencről leste el a fiatal Sobri. Mateovits fiatal éveiben Zomborban csendőrként teljesített szolgálatot. Később suszterként, halászként kereste kenyerét, majd Nagybaracsán csárdát nyitott, amely ma is várja a vendégeket, Bárka Csárda néven. Az elmúlt évtizedekben jó néhány híres ember, politikus, színész, külföldi vendég kóstolta meg a Sobri féle halászlét.

A Sobri név egyébként gyermekkorában ragadt rá: „bizonyára jó kisfiú lehettem” – jegyezte meg mosolyogva. Örül neki, hogy híres ember nevét ragasztották rá. Ma, 76 évesen már nehezebben mozdul ki otthonról. Fájnak a lábai, a sok állástól és munkától bizony elkoptak az ízületek. Bajára, a mostanában megnyitott Sobri csárdába azért ellátogat.

Megnyílt a halászati múzeum

Két miniszter – Ligetvári Ferenc, a magyar környezetvédelmi és a Holland Királyság mezőgazdasági tárcájának első embere, Brinkhorst úr – nyitotta meg és adta át a nagyközönségnek augusztus 22-én az Aranypony Halászati Múzeumot, amelyet ha látni szeretne bárki is, Sáregres Rétimajorba kell autóznia. Lévai Ferenc, az Aranypony Kistermelők Szövetkezetének ügyvezető elnöke alig egy év alatt valószínűsítette meg, a múzeummal kapcsolatos elgondolását, s gyűjtötte össze a halász szakma múltidéző szerszámainak. Kunkovác László művészi fotói pedig olyan eszközöket is megörökítettek, amelyekből már csak egy-egy darab lelhető fel a Kárpát-medencében.

• Lévai úr, szólíthatjuk Önt múzeum igazgatóként is?

– Ez túlzás, változatlanul halász vagyok, s amellet az Aranypony nevű műintézményt igazgatom. A múzeum megnyitásával azonban most már egy kis közünk ahhoz is van, hogy ami a halászatban a múltat idézi, azt sikerült a jövő számára átmenteni.

• Négy hónappal a megnyitás előtt itt még csak az épület állt, s még a padló kerámiát sem rakták le...

– Valóban így volt, de közben a fiam megnősült – akár az apja annak idején – s

sebb foglalkozás, amely megmaradt a legősibb keretek között – hiszen mi még gépesíteni sem tudunk, nem jár itt John Deer traktor – integrált része a természetvédelemnek. A környezetvédelemmel is szimbiózisban kell együtt élnünk, és dolgoznunk. Ligetvári Ferenc miniszter úr pozitív egyénisége a környezetvédelemnek, s megtisztelő számunkra a jelenléte. A holland avatás pedig azért jöhetett létre, mert egy évvel ezelőtt, amikor egy hollandok által támogatott madaras projektet szerettünk volna elindítani, megkértük őket, nézze-

Borrali halas sikerrel

Augusztus utolsó hétvégéjén zajlott az V. Magyar Borok Utja Rallye. A verseny célja, hogy a magyar történelmi borvidékeket megismerje a mezőny, miközben a vezetési tudományról is szót kell adni.

A jubileumi ralin 95 Fiat márkájú autóból ülték a versenyző párosok, s a dunántúli borvidékeket, kiemelten a Villányt járták körbe. Ut közben az útszakaszokat itiner segítségével időre, a KRESZ közúti szabályait betartva kellett teljesíteni. Volt autós ügyességi verseny, és sok elméleti tesztkérdés, mégpedig bor, KRESZ, és Fiat cégtörténet témában. A három napos verseny abszolút győztese a Fehér György (Autósélet) Hajtun György (Magyar Mezőgazdaság, Halászati Lapok) páros volt, akik immár másodszor végeztek az öt verseny során az élen. Második helyen dr. Riesz Tamás, dr. Winkler Valéria orvos házaspár végzett, míg a harmadik helyet a Sasvári házaspár, Ákos és P. Judit szerezte meg.

Kunkovác László: Állóbárka (740929/31. Nagybaracska)

a lakodalmat már itt rendeztük, mivel gőzerővel láttunk munkához. A múzeumban elhelyezett tárgyak akkor már itt voltak, az installáció készen állt, s az épület kialakítása és a kiállítás berendezése párhuzamosan folyt. Aki látja, igazat ad abban, hogy még semmi nincs befejezve, de indulásként nem rossz az összkép.

• Mennyibe került a múzeum létrehozatala?

– Csaknem 30 millió forintba, amelyből 5 milliót az épületre, 5 milliót pedig a kiállításra kaptunk támogatásként a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumtól. Ha kasszát csinálunk, akkor azt mondhatom, hogy a költségek egyharmadát közpénzből kaptuk.

• Miért a környezetvédelmi minisztert hívta meg a megnyitóra?

– Ez a terület szigorúan védett ramsari terület, ami azt jelenti, hogy a tógazdaságban el kell tűrnünk és anyagilag állnunk minden olyan kárt, amit a védett állatok okoznak. A halászat, mint a legtermésze-

nek meg bennünket. Akkor ellátogatott hozzánk a holland mezőgazdasági attasé J. D. Gábor úr, aki az épület előtt megkérdezte: mikor lesz ebből múzeum? 2000. augusztus 20-án, válaszoltam. S mit szólna hozzá, ha a holland miniszter avatná fel? – kérdezte. Nagyon örülnénk neki, mondtam. Júliusban felhívtak a holland nagykövetségtől, hogy egyeztessük a miniszteri látogatást. Akkor egy kicsit elkapott bennünket a harci láz, fel kellett gyorsulnunk.

• Van-e hasonló múzeum az országban?

– Más, hasonló halászati múzeum nincs. Hermann Ottó volt az, aki 1852-ben úgy gondolta, hogy a 24. órában vagyunk ahhoz, hogy megmentünk a halászat nyelvjárást, szakszavait, kifejezéseit, feltérképezze a magyar és a Kárpát-medence halászatát. Ha ezt másfélszáz évvel ezelőtt gondolta egy tudós, akkor azt hiszem, hogy ma a 24. óra utolsó másodperceit éljük. Kihal a magyar népi halászat, mert az élet és a fejlődés folyamata hozza így. A kőbaltáról is áttértünk a bronzra, majd a vasra, ma pe-

Holland támogatás

A Holland Királyság mezőgazdaság minisztere, *Brinkhorst* úr nagy örömmel avatta fel a múzeumot. A megnyitó ünnepség kiválóan példázta, hogy a környezetvédelem és a gazdaság jól megfér egymás mellett, mondotta a miniszter. A holland kormánytag régóta látogatója hazánknak, így módjában állt a rendszer-váltás előtti időszakot összehasonlítani az elmúlt évtizeddel. Véleménye szerint ma sokkal környezetbarátabb gazdálkodás folyik Magyarországon, mint az előző négy évtizedben. Igaz, több nyugat-európai országban még ma is megsértik a környezetvédelmi előírásokat, ám a társadalmi kontroll – a zöld mozgalmak megerősödésének köszönhetően – igen erős.

Magyarországon is egyre erősödnek a zöld mozgalmak, de a gazdaságot a vállalkozók mozgatják, fejlesztik, így hát a politikának is az ő életterüket kell bizto-

sítani, biztonságossá tenni. A sáregresi múzeum azt is igazolja, hogy a vállalkozók között is akad olyan, aki nem csak a gazdasági hasznot helyezi előtérbe, hanem a környezetét is védelmezi. *Lévai Ferencről* szólva a holland miniszter kijelentette: Lévai úr sokkal intelligensebb annál, hogy csak környezetvédelemmel foglalkozzon, hiszen a Rétimajorban látható, hogy az újmódi halászat lehetőségeit kihasználva megteremtette a gazdálkodás feltételeit is. Ugyanakkor tiszteletben tartja a környezetét, s a múzeum létrehozatalával a múltnak állított örök emléket. *Brinkhorst* úr nem jött üres kézzel: a holland kormány nevében 1,4 millió forintnak megfelelő, 13 ezer guldenről szóló csekket nyújtott át Lévai Ferencnek. Ebből a pénzből épülnek meg a magaslesli megfigyelőtornyok és a járóősvények is.

dig a kovácsgépek dühörögnek. Az ősi halászati szerszámok is eltűnnek az életünk-ből, mert jön a damilháló, az elektromos gépek, a halradarok, és sokkal egyszerűbb lesz a halat megfogni. Én, aki a halászatban nőttem fel, a Dunán sokat halásztam még azokkal a szerszámokkal, eszközökkel,

amelyeket itt állítunk ki. S a fotók őrzik azokat az embereket is, akikről tanultam a szakmát. Sajnálom, hogy az én életem alatt is elmúlik valami, amit a fiam már nem viz tovább. De nem szabad, hogy elmúljon mindez, ezt meg kell őrizni, örökíteni, s azt hiszem, hogy megtartani, megöröki-

teni a múltat – ez nem magyarkodás – több mint kötelességünk.

• **Melyik a legértékesebb, legrégebbi darabja a múzeumnak?**

– Nem tudok különbséget tenni. Aki megnézi a fali kerámiákat, amelyet a hódmezővásárhelyi idős néni, Banga Sándorné fest kézzel, nem talál az ötven tányér között egyetlen egy olyan virágszirmot sem, amely ne különbözne a másiktól. Szóval ezek a tányérok legalább olyan értékesek, mint Kunkovác László, az egyetlen európai etno fotográfus képei, aki a népi építészet fotózza az egész világon. S nem értéktelenebb a csaknem száz éves dunai bárka, az apatini csónak, amit a romjaiból építettünk fel. De említhetném azokat a horgokat is, amelyekkel még fogtak 10 mázsás vizát a nagy dunai zúgók alatt. Bemutatjuk a cigányhalászatot, a csordást, aki mögött ott legel a tehén, s úgy halászik. S itt van a múzeumban a vesszótápotagatótól kezdve a vetőszigonyig, a varsáig minden, de korántsem teljes az eszköztár. Remélem, a múzeum folyamatosan gyarapodik majd.

• **Hogyan nézheti meg a nagyközönség a kiállítást?**

– Úgy, hogy megszervezzük. A múzeum megtekintése mellett a terület egy részét is megmutatnánk, halászzalal egybekötőnénk a látogatást, s a gasztronómiai egységünkben el is fogyasztatják a halat. Az iskolásokat is várjuk, mert szeretnénk nekik is megmutatni, mi maradt fenn az ősi magyar halászból.

Környezetvédelem és gazdálkodás

Dr. Ligetvári Ferenc környezetvédelmi miniszter jelentős eseménynek tartja a halászati múzeum megnyitását. A környezetvédelmi tárcának az a törekvése, hogy a halastavak tulajdonosai és a környezetvédek között jöjjön létre egyezség. A vizes élőhelyek – s ide sorolandó a halastó is – megélhetését adják a különféle madaraknak, s a legértékesebb és a legértékesebb madarak is a halastavakból jutnak táplálékuk nagyobbik részéhez. Ezért az a cél, hogy minden olyan alkalom, amely demonstrálja a szakma - ebben az esetben a halászat - fontosságát, jelentőségét és emléket állít az ősöknek, a korábbi foglalkozásban alkalmazott különféle eszközök bemutatásával, azt a tárca támogassa. Már csak azért is, mert így jöhet létre az a kompromisszum és egyezség, amelyen keresztül szolgálni tudják a természetvédelmet.

S még egy dolgot meg kell említeni, hangsúlyozta a miniszter: környezetvédelmi szempontból sok-sok problémát okoz az ipar is a halastavaknak. Akad olyan térség, ahol egy-egy területen – például a fűzfoi nitrokémiai gyár – a kibocsátott víz minősége az esetek többségében

alkalmatlan arra, hogy a halastavak vízpótlását ellássák. Környezetvédelmi szempontból is olyan intézkedéseket kell hozni, hogy a tavak fenntarthatók legyenek. Ha például a tófelület a felére csökken, akkor ki vagyunk annak téve, hogy az ott élő állatvilág, ritka madaraink olyan nagymértékben lepi el a leszűkült területet, amely igen nagy gazdasági károkat okoznak. S ebben az esetben a megfontolt halászok is másképpen reagálnának erre a problémára.

A vízügyi hatóságok és a halászat között nagy viták folynak, s elég nagy a feszültség a két fél között. Elsősorban azért, mert túl sok díjat kell fizetniük a tógazdaságoknak azért a vízért, amelynek sem a mennyiségeért, sem a minőségéért nem vállal felelősséget a vízügyi hatóság. A miniszter szerint társadalmi konszenzus nélkül nem rendezhető ez a kérdés sem. Az ipar előnyt élvez a halászokkal szemben, hamarabb jut vízhez, mint ők, és nem teljes mértékben tudják alkalmazni „a szennyező fizess” elvet. Fokozott környezetvédelmi beruházással, annak elősegítésével, támogatásával a vállalkozókat is jobb hely-

zetbe hozhatja a minisztérium. Ha a beruházások elkészülnek, szigorúan be kell tartani a vízminőséggel kapcsolatos szabályokat. Egy halastónak nem csak közvetlen anyagi haszna van, hanem az említett eszméi értékét is megjelennek a ritka madaraknál. S ez idegenforgalom szempontjából sem megvetendő hasznot hoz. A környezetvédelmi alap célirányzatból minden termelő, vállalkozó pályázhat környezetvédelmi beruházása megvalósításához. A megfelelő víztisztító művek megépítéséhez állami támogatás szükséges, nyugtázta a miniszter.

A halászság vállán ugyancsak jelentős teher a védett madarak kártétele. Ligetvári Ferenc szerint ezeket a károkat az államnak ellensúlyoznia kell. Nyilvánvaló, hogy nem a túlkapásokat kell figyelembe venni, de a civil szervezetek segítségével a kár mértékét illetően reális felmérést végeznek el a közeljövőben. A miniszter bízik abban, hogy egyezségekre jutnak, s a keletkezett kárterheken megosztozik az állam és a halászság.

A halászati múzeummal kapcsolatban Ligetvári Ferenc elmondta: igényes munkát mutatnak be szolid külsőségekkel. A növényzet tervezett ültetésével a környezet is alkalmas lesz arra, hogy a múzeum nemzetközi hírnévre is szert tegyen.

Abszolút győztes a sörtesztás pontyfilé

Sikeresen zajlott le a Haltermelők Országos Szövetségének idei legnagyobb rendezvénye, a XXVI. Országos Halfőző Verseny. A Szolnok-Tiszaligetben 68 bogrács alatt gyújtottak tüzet a nevezett halászok, akik három kategóriában – dunai halászlé, tiszai-körösi halászlé és vegyes halételek – mérték össze főzőtudományukat. A versenyen ismét bebizonyosodott, hogy a tiszai halból főzött bajai halászlé majdhogynem verhetetlen. A jó hangulatot tovább fokozta, hogy Gönczy János, a Tisza-Szamos kormánybiztosa 100 ezer holland forint (gulden) segélyt vett át a holland kormánytól.

Kellemes időjárás fogadta az augusztus 26-ai XXVI. Országos Halfőző verseny résztvevőit. Már reggel hat órakor megkezdődtek az előkészületek Tiszaligeten: felállították a főzőhelyeket, kisorsolták az asztalokat, átvették a versenyzők a halat, amit megpuccoltak. Tíz órára minden készenállt a főzéshez, s délre pedig inycsiklandozó illatok lengték be Tiszaligetet.

A zsűri(k) – öt bizottság kóstolta az ételeket – a szín, a küllem, az illat, az íz és zamat, az összbenyomás alapján bírálták az ételeket, s pontozták. A maximális 100 pontot végül is egyetlen egy étel sem érdemelte ki, de mind a három kategóriában szoros verseny alakult ki. A dunai jellegű halászlé kategóriát a mohácsi ifjúsági csapat nyerte, mégpedig 95 ponttal. S hogy a verseny szorosságát igazoljuk, a második helyen 94 ponttal *Dulai Pál* (Akasztó) szerezte meg, míg a harmadik díjat *Varga György* (Akasztó) 93 ponttal érdemelte ki. A tiszai-körösi halászlé kategóriájában a legjobban, s ezért 93 pontot érdemelt ki. A második helyezett *Fehér András* (Szeged) 92 pontot kapott a zsűritől, míg *Kovács László* (Gyomaendrőd) 88 pontjára bronzérmeket vehetett át.

Az egyéb halételek nagyobb sikert arattak, mint a halászlévek. *Nagy Gábor* (Gelej) sörtesztában kisütött pontyfiléje igen jól sikerült, amit a 98 pontos bírálat is igazolt, s ezzel az abszolút verseny győztesévé is előlépett. Alig maradt el tőle *Hárskúti János* (Gyomaendrőd) göngyölt harcsafiléje (97 pont), míg *Csörögi József* (Tiszaszűlly) 95 pontot kapott pontypörköltjére. Végül is mindenki elégedetten távozott a helyszínről, s igazolták *Dr. Orosz Sándor*, a Haltermosz igazgatójának megnyitójában elhangzott szavai: bebizonyosodott, hogy a Tisza élővilága kiheverte a februári ciánmérgezést és nehézfém szennyezést.

A Tisza és Szamos folyókat ért télvégi cián és nehézfém szennyezés által bekövetkezett halpusztulás és halászati tilalom következté-

ben a főfoglalkozású halászok elvesztették jövedelemforrásukat. A Holland Királyság külügyminisztériumának humanitárius segítséggel foglalkozó főosztálya 100 ezer gulden összegű segélyt adományozott a fenti körhöz tartozó halászok családjainak. Az adományt *Gönczy János* kormánybiztos vette át, míg a pénz szétosztását a WWF Magyarország és a

Az abszolút versenyt *Nagy Gábor* (Gelej) nyerte

Tisza-Szamos Kht. vállalta fel. A halászok érdekképviselői szervezete, a Haltermosz már összeállította a listát, s ennek megfelelően 104 család képviselője vehette át adománylevelét a Holland Királyság budapesti nagykövétől, *Eric F. Ch. Niehe* úrtól.

Az is eldőlt, hogy jövőre Mohácson rendezik meg a XXVII. Országos Halfőző Versenyt.

Halkereskedelem az Interneten

A PEFA. COM jelenleg a világ legnagyobb virtuális valós-idejű internetes halaukciója. Az első próbálkozások 1997-ben indultak, melyek egy erre alkalmas software kifejlesztésére irányultak. Ezt a software-t élesben először 1998 júliusában alkalmazták. Miután több nemzetközi halkereskedelemmel foglalkozó cég is csatlakozott a PEFA. COM hálózathoz, 1998 szeptember 14-én megtörtént az első üzletkötés.

Jelenleg 11 kereskedőház tartozik a hálózathoz, melyek Belgiumban, Hollandiában, Angliában, Skóciában és Észak-Írországból találhatók. A mai napig több mint félmillió tranzakciót bonyolítottak le ezen az elektronikus „haltőzsdén”.

A növekvő igényeknek megfelelően, 2000 elején beindították az Aquakultúra Piacot (tenyésztett, nem vadon fogott halak). Hogy mindez hogyan működik? Azok, akik halat szeretnének eladni az interneten, először kapcsolatba kell hogy lépjenek az egyik PEFA. COM képviselővel, akivel megbeszélik a pontos részleteket. Ezek után az eladó egy biztonságos hozzáférést kap a honlaphoz, aminek segítségével könnyen változtathatja a felajánlott termékeit. Amikor egy üzlet megkötött, az eladót e-mail-en értesítik a szállítási részleteiről. A pénzügyi tranzakció is a PEFA. COM-on keresztül megy, így garantálni tudják a fizetést.

Aki venni akar a rendszeren keresztül, annak is regisztrálnia kell magát. Ezek után bankgaranciát kell nyújtani a PEFA. COM felé. Miután ezek megtörténtek, a vevő szétnézhet a „halpiacon”, majd megkötheti az üzletet.

Harcsa-feldolgozás Amerikában

Idén februárban a tenyésztett harcsa-feldolgozás meghaladta a 23 000 tonnát, ami tavaly februárhoz képest 4 százalékos növekedést jelent. A termelői átlagár 1,73 USD kg volt, ami az előző hónapozhoz képest csaknem 10 centes növekedést jelent. A legkeresettebb termék a fagyasztott harcsa és a filé volt, amíg a friss haleladás valamelyest visszaesett.

Az édesvízi harcsa-import 2000 januárban elérte a 221 tonnát, ami a tavalyinál lényegesen több. Ennek nagy része, mintegy 88 százaléka Vietnámból, 7 százaléka Szingapúrból, a többi pedig Kanadából, Kínából és Guyanából érkezett. Harcsa-exportról nem érkezett jelentés.

Ifj. Lévai Ferenc

h-n